

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง (Current Problem) ที่ไม่สามารถหาคำตอบได้จากเอกสารเล่มใดเล่มหนึ่ง จึงต้องเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจนและมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ทั้งในการประเมินคุณภาพด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ เพื่อวางแผนหรือพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ด้วยการวิจัยภาคสนาม (Field Work Research) โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interview) ที่มีการกำหนดประเด็นหลัก ๆ ของคณะผู้วิจัยไว้ล่วงหน้าเพื่อสัมภาษณ์ (Interview) ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key-informants) ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย
2. กลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ทั้งในการประเมินคุณภาพด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ จึงต้องมีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยอย่างครอบคลุมและรัดกุมเพื่อค้นหาและนำข้อมูลที่ได้ออกมาตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้างต้นด้วยการวิจัยภาคสนาม เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิด้วยการใช้แนวการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 คน หรือจนกว่าจะได้ข้อมูลครอบคลุมและสมบูรณ์ โดยการประมวลผลข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้ให้สัมภาษณ์ในแต่ละกลุ่ม ในแต่ละข้อ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการตอบวัตถุประสงค์การวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ทั้งในการประเมินคุณภาพด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ

กลุ่มตัวอย่าง

เพื่อให้ได้ข้อมูลปฐมภูมิจากพื้นที่วิจัยอย่างแท้จริงจึงต้องเก็บข้อมูลเชิงลึกในสถานศึกษา จำนวน 5 แห่ง คือ โรงเรียนชลบุรีราชดาภิเชก อำเภอลอง จังหวัดจันทบุรี โรงเรียนตกพรหมพิทยาคาร อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี โรงเรียนหนองบอนวิทยาคม อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด โรงเรียนศิริเวสรัตน์เพ็ชรอุปถัมภ์ อำเภอเมือง จังหวัดตราด และโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม อำเภอลองใหญ่ จังหวัดตราด ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ที่สามารถสะท้อนปรากฏการณ์และให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีได้ คณะผู้วิจัยจึงได้วางกรอบในการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างไว้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Sample Sampling) เป็นขั้นตอนและวิธีการให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายในการค้นหาข้อมูลเพื่อนำมาตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญไว้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือครูพี่เลี้ยงที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน จากสถานศึกษา 5 แห่ง คือ โรงเรียนชลบุรีราชดาภิเชก อำเภอลอง จังหวัดจันทบุรี โรงเรียนตกพรหมพิทยาคาร อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี โรงเรียนหนองบอนวิทยาคม อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด โรงเรียนศิริเวสรัตน์เพ็ชรอุปถัมภ์ อำเภอเมือง จังหวัดตราด และโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม อำเภอลองใหญ่ จังหวัดตราด
2. ครูพี่เลี้ยง จำนวน 5 คน จากสถานศึกษา 5 แห่ง คือ โรงเรียนชลบุรีราชดาภิเชก อำเภอลอง จังหวัดจันทบุรี โรงเรียนตกพรหมพิทยาคาร อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี โรงเรียนหนองบอนวิทยาคม อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด โรงเรียนศิริเวสรัตน์เพ็ชรอุปถัมภ์ อำเภอเมือง จังหวัดตราด และโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม อำเภอลองใหญ่ จังหวัดตราด
3. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 5 คน จากสถานศึกษา 5 แห่ง คือ โรงเรียนชลบุรีราชดาภิเชก อำเภอลอง จังหวัดจันทบุรี โรงเรียนตกพรหมพิทยาคาร อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี โรงเรียนหนองบอนวิทยาคม อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด โรงเรียนศิริเวสรัตน์เพ็ชรอุปถัมภ์ อำเภอเมือง จังหวัดตราด และโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม อำเภอลองใหญ่ จังหวัดตราด
4. นักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา จำนวน 5 คน จากสถานศึกษา 5 แห่ง คือ โรงเรียนชลบุรีราชดาภิเชก อำเภอลอง จังหวัดจันทบุรี โรงเรียนตกพรหมพิทยาคาร อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี โรงเรียนหนองบอนวิทยาคม อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด โรงเรียนศิริเวสรัตน์เพ็ชรอุปถัมภ์ อำเภอเมือง จังหวัดตราด และโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม อำเภอลองใหญ่ จังหวัดตราด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (Research Instrument) คือ แนวการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interview) ด้วยการกำหนดประเด็นหลัก ๆ ของคณะผู้วิจัยไว้ล่วงหน้าเพื่อสัมภาษณ์ (Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key-informants) คณะผู้วิจัยได้สร้างแนวการสัมภาษณ์ขึ้นจำนวน 1 ฉบับ โดยนำประเด็นสำคัญ ๆ ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาตั้งเป็นหัวข้อคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ หัวข้อคำถามหลักประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ความเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และความสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภาครอบคลุมหรือไม่ อย่างไร
2. องค์ประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาของการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษานักศึกษา และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างไรบ้าง
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา การวัดและประเมินผล และการบริหารจัดการการเรียนรู้ในภาพรวมเป็นอย่างไรบ้าง
4. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้ การบรรลุวัตถุประสงค์โดยภาพรวมของแผนการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างไรบ้าง
5. การประเมินความคาดหวังของผู้เรียนในการนำความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นเป็นอย่างไรบ้าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการวิจัยภาคสนาม เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิด้วยการใช้แนวการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยคณะผู้วิจัยได้กำหนดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลหลักล่วงหน้าและพร้อมที่จะให้ข้อมูลด้วยความเต็มใจ รวมถึงขออนุญาตบันทึกเสียงไว้ในขณะเก็บข้อมูลเชิงลึกเพื่อใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหาโดยภาพรวมและจะไม่ระบุถึงชื่อผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นรายบุคคลในทุกกรณี

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)